Kruté moře

Kruté moře

Vzdělávací oblast (Vzdělávací obor)
Člověk a příroda (Zeměpis)
Člověk a společnost (Výchova k občanství)
Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura)

Cíle a výstupy

- Žáci rozumějí základní motivaci, proč lidé nelegálně emigrují, a přemýšlejí o příčinách.
- Žáci se vžijí do role uprchlíků z Afriky.
- Žáci vyhledávají africké státy na mapě světa.
- Žáci vybírají informace podle důležitosti, třídí je a propojují známé s novým.

Prostor
třída

Potřebný čas
45 minut

Pomůcky

- čtyři fotografie (Příloha 1) – jedna fotografie do skupinky
- mapa Afriky a Evropy (v přílohách na konci knihy) – jedna do dvojice
- text Pevnost Evropa (Příloha 2) – jeden pro každého žáka
- nástěnná mapa světa

Postup

- Rozdělte žáky do skupinek (nápady na rozdělení naleznete v úvodu knihy) a každé skupince dejte jednu fotografii od fotografa Juana Mediny[1] (Příloha 1). Fotografie můžete také vytisknout barevně z přiloženého CD-Romu. Zadejte:

  Popřemýšlejte, v jaké situaci byla fotka vyfocena. Jaký příběh je „za fotkou"? Kdo je na obrázku? Jaký má pocit? Proč dělá to, co dělá? Odkud je?

  Vyzvěte žáky ve skupinkách, aby společně popřemýšleli nad odpověďmi na položené otázky a své nápady zapsali na papír. Poté ať napíší všechny další otázky, které je k fotce napadají.

  Co byste se rádi o dané fotografii a situaci dozvěděli?

- Nechte skupiny, ať si vzájemně představí, co z fotek odvodily. Fotky připevněte na tabuli tak, aby odpovídaly souslednosti. Zvolený zapisovatel k fotkám připíše všechny otázky, které zaznějí. Když jsou všechny fotky představeny, řekněte, že tvoří sérii – jeden příběh.

  Pozměnili byste nyní vaše nápady a příběhy?
  Jaké další otázky vás napadají?

- Prozraďte, že jde o fotky uprchlíků. Položte žákům otázku:

  Odkud a kam myslíte, že lidé na fotkách utíkají?

  Poté rozdejte do dvojic mapy a prozraďte, že uprchlíci utíkají z Afriky do Evropy. Nechte žákům ve dvojicích několik minut na zodpovězení následující otázky za použití mapy. Prozraďte, že ke Španělsku patří také území mimo Pyrenejský poloostrov.

  Kdybyste chtěli utéct z Afriky do Evropy, jakou trasu byste zvolili a proč?

  Žáci si pak společně sdělují své odpovědi.

[1] Juan Medina je fotograf agentury Reuters, nositel World Press Foto 2005, 2006. Žije na Kanárských ostrovech, kde od roku 1999 sleduje a dokumentuje příjezdy afrických migrantů na ostrov Fuerteventura. Fenomén popisuje jako nejhrůznější a nejdůležitější migrační vlnu současnosti. Fotografie jsou z výstavy Mar Cruel – Kruté moře.

- Rozdejte každému žákovi jeden text Pevnost Evropa (Příloha 2). Žáci text budou číst metodou I.N.S.E.R.T. Každý žák si při čtení podtrhává určité informace v textu a nalevo od něj, na okraj papíru, je označuje následujícím čtyřmi typy znamének. Pro lepší přehlednost přepište na tabuli:

✓ (fajfka)	je to pro mě známá informace, ověřil jsem si svou domněnku
+ (plus)	je to pro mě nová, zajímavá či důležitá informace, nevěděl jsem
− (mínus)	nesouhlasím s touto informací, protože je v rozporu s tím, co vím, nebo tato informace je v rozporu s jinou informací z textu
? (otazník)	nerozumím této informaci či bych se o ní rád dozvěděl více

Upozorněte žáky, že by každé znaménko měli použít alespoň jednou. Dále jim doporučte, aby si v každém odstavci podtrhli minimálně jednu informaci. Tato metoda procvičuje výběr informací podle důležitosti, jejich třídění a propojování známého s novým. Dejte žákům limit deset minut.

- Poté co žáci skončí práci s textem, vytvoří si každý z nich záznam ve formě tabulky na papír či do sešitu:

✓	+	−	?

- Projděte s žáky společně jejich zaznamenané odpovědi:

Které informace se vám potvrdily?
Které informace text vyvrátil?
Co nového jste se dozvěděli?

- Vraťte se i zpět k úvodní práci s fotkami:

Jak se vaše odhady a příběhy shodovaly se situací na fotkách?
Zodpověděl text vaše otázky? Na které otázky jste našli v textu odpovědi?
Na co byste se chtěli ještě teď zeptat?

Otázky sepište na papír a na konci hodiny se se žáky domluvte na dalším postupu. Například dobrovolníci mohou odpovědi vyhledat doma či se k otázkám můžete společně vrátit v dalších hodinách.

- Pomocí následujících otázek zaveďte diskusi k příčinám uprchlictví a k postoji Evropské unie k tomuto problému:

Jaké pocity zobrazují fotky?
Proč lidé utíkají?
Co s tím máme společného my jako obyvatelé ČR? A my jako Evropané?
Napomohla španělská opatření problém vyřešit? Proč ano či ne?

- Na závěr vyzvěte žáky, aby technikou volného psaní odpověděli sami pro sebe na otázku:

Co by tě přimělo k podobně riskantnímu podniku?

Poznámky
Pokud budete mít v hodině ještě čas, můžete nechat žáky ve skupinkách prodiskutovat následující otázky, ty případně mohou sloužit pro další práci na tématu:

Napadají vás podobné situace, které se dějí v České republice? Jsou u nás také uprchlíci? Z jakých zemí? Utíkali takto někdy Češi? Kdy? Kam? Jakého přijetí se jim dostalo?

Použitý zdroj
fotografie – Juan Medina, Globe Media/Reuters

Doporučený zdroj
www.soze.cz – Sdružení občanů zabývajících se emigranty

Příloha 1

Juan Medina, Globe Media/Reuters

Juan Medina, Globe Media/Reuters

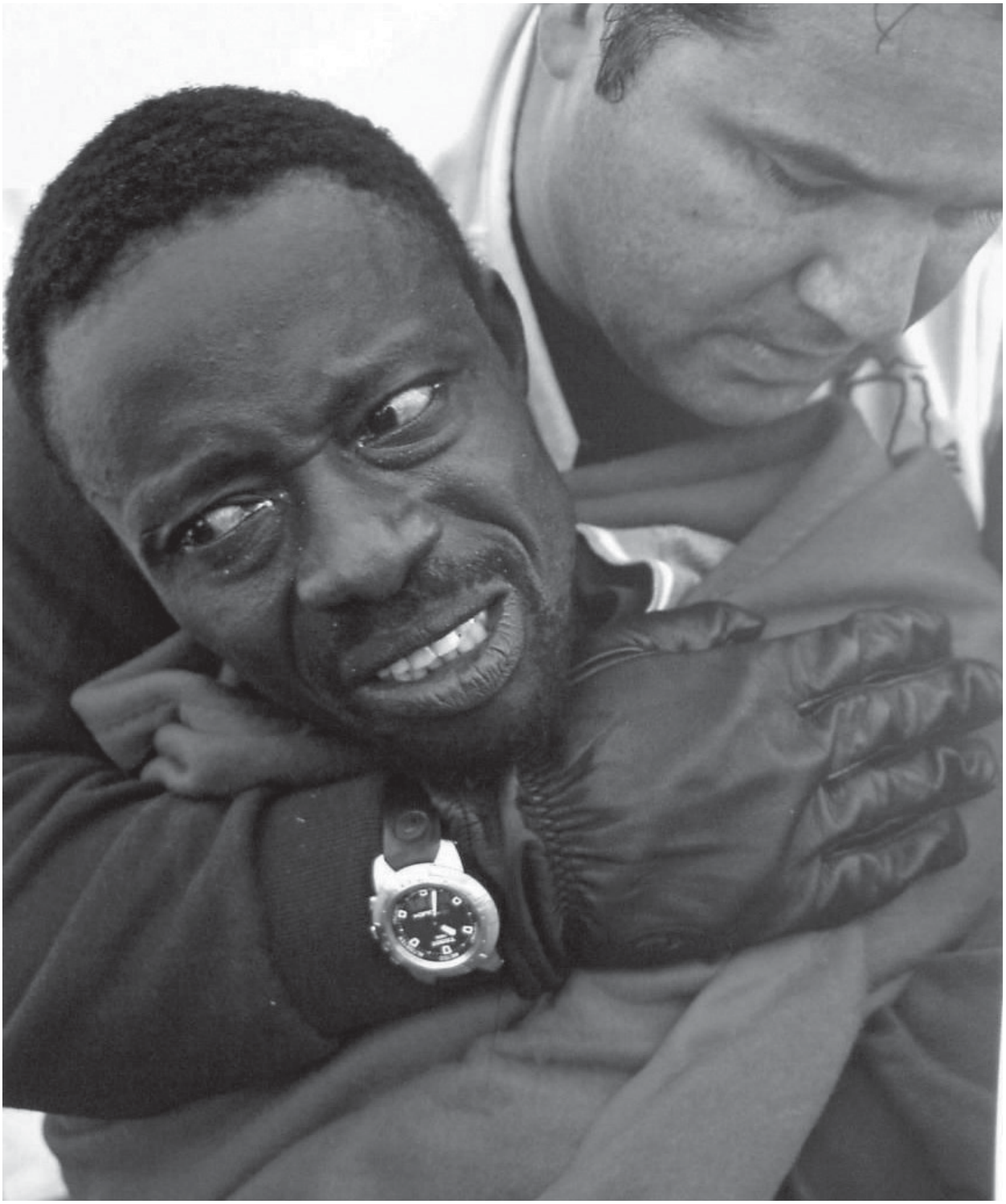

Juan Medina, Globe Media/Reuters

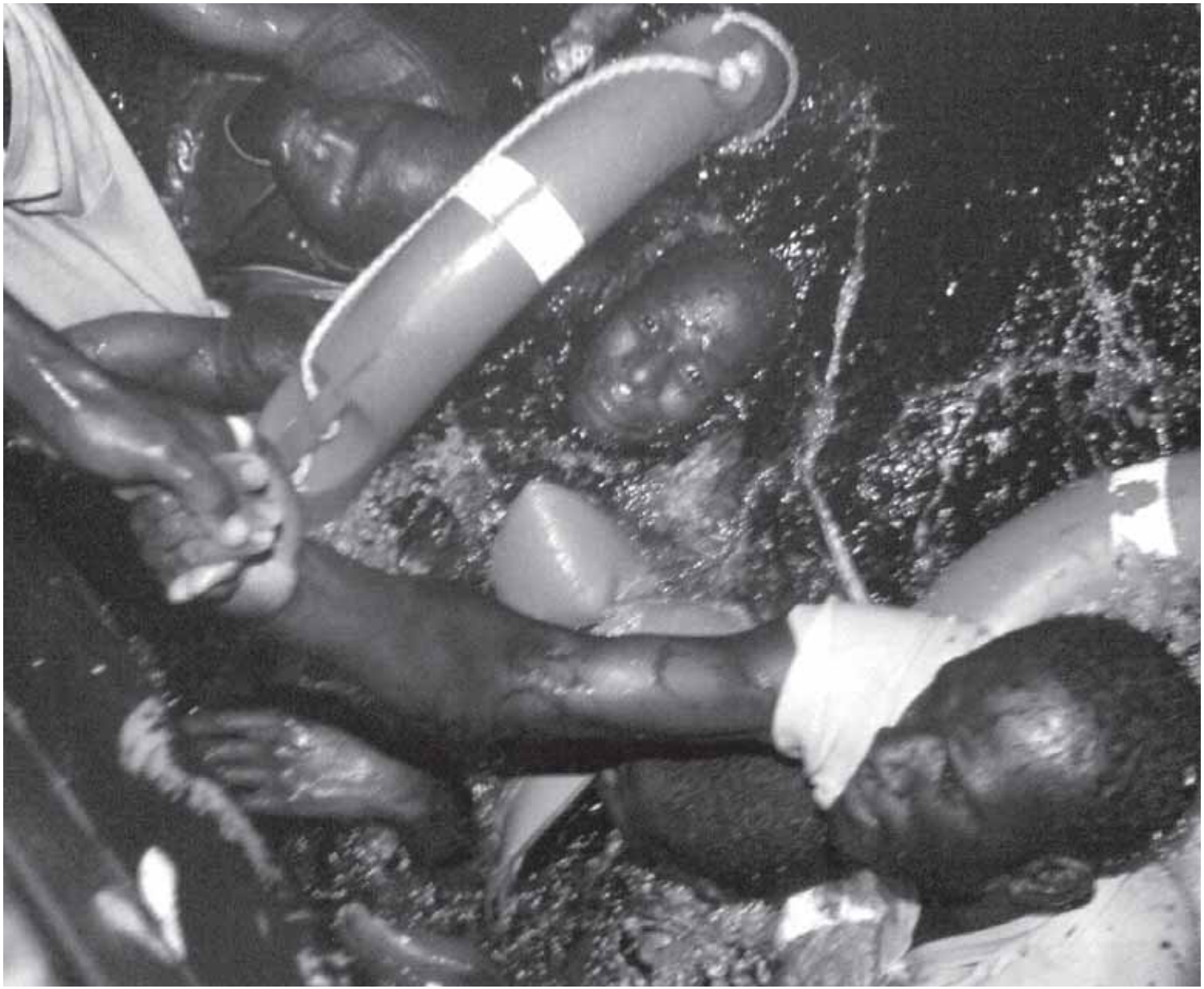

Juan Medina, Globe Media/Reuters

Příloha 2

PEVNOST EVROPA

Stále více Afričanů se snaží utéct chudobě do Evropy. Evropa však posiluje ochranná opatření proti imigrantům, kteří jsou proto nuceni podnikat stále nebezpečnější cesty. Španělská území Ceuta a Melilla na marocké pevnině byla obehnána šest metrů vysokou zdí a nejkratší cesty, zejména třináctikilometrovou Gibraltarskou úžinu mezi Afrikou a Evropou, stráží námořní hlídky. Uprchlíci tak překonávají 800 až 1200 km dlouhou cestu z Mauretánie či ze Senegalu na španělské Kanárské ostrovy.

Často používaným plavidlem jsou motorové pirogy – desetimetrové kánoe, na něž pašeráci namačkají 60 až 70 uprchlíků. Ti jim musí za cestu zaplatit 150 tisíc ouguiya (mauretánská měna; zhruba 12 tisíc Kč). Je to vysoká částka, na kterou se skládá mnoho příbuzných. Loďky nejsou vybaveny záchrannými vestami, vysílačkou ani rádiem pro přivolání pomoci. Lodivod se orientuje pouze podle příručního kompasu.

Každý rok podobným způsobem prchá z Afriky čtyři až sedm tisíc Afričanů a jejich počet stále roste. Většina z nich pochází ze západní Afriky, ale také ze vzdálených míst, jako např. Kašmír. Podle odhadů humanitární organizace Červený kříž každý rok zahyne v moři minimálně tisíc uprchlíků (podle španělského vyslance pro humanitární a sociální záležitosti v moři utone dokonce 40 % z těch, kteří se o tuto nebezpečnou cestu pokusí).

Přesto podniká šílený pokus s nadějí na lepší život stále rostoucí počet Afričanů. Proč jsou tisíce lidí ochotny riskovat tuto cestu, když vědí, jak je vysoce pravděpodobné, že ztroskotají či se utopí?

Příčinou migrace z Jihu na Sever jsou propastné ekonomické nerovnosti ve světě. Zatímco hrubý národní důchod na obyvatele v eurozóně (v zemích, kde se platí eurem) dosahoval v roce 2007 necelých 36 tisíc dolarů, v subsaharské Africe byl průměrně pouze 951 dolarů (tedy 38krát méně). Nikdo si nemůže vybrat místo, kde se narodí, ale může se rozhodnout, kde naplní svou oprávněnou touhu žít lépe a realizovat se. Jak zdůraznil prezident Burkiny Faso: „Francie nemůže zakázat Afričanům přicházet z Afriky, dokud bude tento světadíl tak chudý. Naší zodpovědností je pracovat na tom, aby mladí zůstali v Africe. Ale Sever má také odpovědnost. Např. podpora, kterou Evropská unie poskytuje pěstitelům bavlny, znemožňuje žití mnoha africkým pěstitelům bavlny."

Skoro všichni z těch, kteří se i přes nástrahy na Kanárské ostrovy dostanou, jsou odchyceni španělskou policií a poté jako ilegální imigranti vyhoštěni zpátky do své země. Na evropskou pevninu se podaří dostat pouze hrstce z těch, kteří se o riskantní podnik pokusí. Pokud se těmto lidem podaří získat práci, často je to načerno a mnohdy musí snášet otrocké podmínky, aby mohli domů posílat část peněz na zaplacení dluhů za cestu a na pomoc své rodině.